

UREDNIŠTVO ZARJE je v Ljubljani, Franciškanska ulica št. 8 (tiskarna I. nadst.). Uradne ure za stranke so od 10. do 11. dopoldne in od 5. do 6. popoldne vsak dan razen nedelj in praznikov. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

NAROCNINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za Avstro-Ogrsko in Bosno K 21.60, polletna K 10.80, četrtnoletna K 5.40, mesečna K 1.80; za Nemčijo celoletno K 26.40; za ostalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 36.—.

Posamezne številke po 8 vin.

ZARJA

ZARJA izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov
ob pol 11. dopoldne.

UPRAVNIŠTVO se nahaja v Selenburgovi ulici št. 6, II., in uraduje za stranke od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 7. zvečer. Inzerati: enostopna petilistrica 30 vin., pogojen prostor, poslana in reklame 40 vin. — Inzerate sprejema upravništvo.

Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo. Reklamacije lista so poštnine proste.

Stev. 626.

V Ljubljani, v torek dne 8. julija 1913

Leto III.

Volilci na Goriškem!

Dne 15. julija morate izvoliti tri poslance z splošne kurije, to je prave zastopnike široke mase goriškega ljudstva. Dočim ima sto veleposestnikov enako število zastopnikov v deželni zboru, voli okoli 34.000 volilcev delavcev in malih in srednjih posestnikov tudi le tri poslance. Tem važnejša je volitev te kurije, ker se v njej kaže ljudska volja.

Leta 1908, ste prvič volili po splošni volilni pravici v tej kuriji. Zmagala je takrat napredno-napredna stranka združena z agrarci in pri ožji volitvi s pomočjo Socialno demokratične stranke, ki je hotela spraviti do veljave zastopnike prostega kmečkega ljudstva in s tem demokratična načela. Po volitvi je narodno-napredna stranka lehkomišelnost razdajala kmečko stranko ter surovo odpahnila delavsko socialno demokratično stranko. V deželnem zboru pa se je vezala z laško klerikalno stranko, da pripori svojim zastopnikom odborniška mesta. Ta prazni boj je vlado prisilil, da je deželni zbor razpuščal. Leta 1909, je zopet prišlo do ožje volitve med klerikalno in narodno-napredno stranko. Socialna demokratična stranka se je vsled obnašanja narodno-napredne stranke vzdružila ožje volitve, posledica je bila popolna zmaga slovenskih klerikalcev. V deželnem zboru so se njeni zastopniki združili z laškimi liberalci kakor pri slovenski naprednjaki z laškimi klerikalci. Odigrala se je leta 1908, prva, leta 1909, druga komedija na škodo in račun slovenskega ljudstva. Klerikalci so izključili, bijoči zakonu in pravici v obraz, iz svoje srede neljube in zastopnike narodno-napredne stranke le, da bi tem oblastnejše v zvezi z laško liberalno gospodo izkoristili položaj v deželnem zboru in strankarsko korist posameznih zastopnikov. Kljub nezakonitemu počenjanju nenaravne slovenske klerikalne in laške liberalne zveze je vlada pustila deželni zbor životariti, dokler ni stari deželni glavar vitez Pajer zatislil oči. Politična des, organizacija v deželi in nezaupanje vlade, da nove volitve ne prinese premembe v deželni zbor, je bilo krivo, da ni vlada takol razpuščila tega deželnega zbora, ko je izvršil nasilje nad avtonomijo.

Napredna stranka, ki se je izdajala toliko let za zastopnico obrtnikov in trgovcev, je razrušila zdrave gospodarske temelje v deželi, tako da stojimo pred hudo krizo in stotine gospodarjev pričakuje gospodarski pogin.

Zato je slovenska ljudska stranka začutila, da je vsemogočna v deželi, da si lahko privoščijo tudi razkol v lastni stranki. Kakor je bilo narodno-napredno stranko sram imenovati se liberalno, tako se slovenska ljudska stranka ne mara imenovati klerikalno, ker ljudstvo vsaj toliko dozoreva, da se upira očitnemu liberalnemu in klerikalnemu principu. S pretvarjenim imenovanjem slovenske ljudske stranke je izdajala večino goriškega poljedelskega ljudstva v svojo sredo. Tekom let je vzdrževala pravo malikovanje načelnika stranke dr. Antona Gregorčiča, ki v zvezi z deželnim odborikom prof. Ivanom Berbučem skoro absolutno vlada v slovenskem delu dežele; 12 let traja ta vlada in plod je ogromen dolg v deželi, ki danes po trditvi nove struje iste slovenske ljudske stranke znaša 10 milijonov! Cela truma deželnih uradnikov se drago plačuje, dočim je pred 20 leti vse delo ležalo na ramah štirih deželnih odborikov in mallega števila pičlo plačanih uradnikov. A ves uradniški aparat ne daje nobene koristi ljudstvu, večina sijajno plačanih uradniških mest so prave preskrbnice pristašev, prijateljev in sorodnikov odločilnih moči. Zgradila se je razkošna umobolnica, ki danes stane že blizu 3 milijonov in naklada deželi neznošno breme. Od vseh kronovin avstrijskih se je doklada Goriške od leta

1896 pa do leta 1908 stopnjevala najvišje. Ako upoštevamo, da mora ljudstvo plačevati za vzdrževanje šol in cest, katere vzdržuje v drugih kronovinah dežela, še posebne davke, lahko trdimo, da je Goriška zadnjih 12 let podvojila svoje doklade. Glavni dohodek iz doklad je užitina, ki ima na Goriškem najvišjo mero v Avstriji, t. j. 120 %, zgolj ljudski davek, ki pada na revne in bogate enako. Kljub temu ima 34.000 volilcev iz ljudstva, ki plačuje glavni davek, isto pravico, kakor 100 veleposestnikov, ki plačajo komaj eno stotino skupnih davčin. Vsega tega je ljudstvo samo krivo, ker mirno prenaša krivice in neče misliti z lastno glavo, neče uvideti, kako je zvođujejo politične stranke, posebno pa slovenska ljudska stranka, ki je v bistvu klerikalna in v rokah duhovništva. Ta stranka povsod oznanjuje, da je zaščitnica katoliške vere, v deželnem zboru pa so bili njeni zastopniki vezani z laškimi liberalci, katerim očitajo, da so največji nasprotniki vere. Laž je torej glavni princip slovenske ljudske klerikalne stranke. Zloraba moči v deželnem zboru in odobro je morala prisiliti del slovenske ljudske stranke, da se je samovladal dr. Antona Gregorčiča in Ivana Berbuča postavila v bran. Spravi jo hočejo do veljave čisto versko načelo, v deželnem zboru iskati zvezo med laškimi in slovenskimi klerikalci. Vreči hočejo i samovladarstvo, ki je trajalo 12 let in uvesti demokratična načela. V red hočejo spraviti deželno gospodarstvo in potisniti Italijane iz slovenskega ozemlja. Vse enako zlate obljube kakor one, s katerimi je pred 12 leti nastopila dr. Anton Gregorčičeva stranka! Dr. Anton Gregorčič je duhovnik, doslej so ga držali v moči duhovniki. Zaradi tega že danes lahko sklepamo, da čaka ljudstvo prevara, kakor vseh zadnjih 12 let. Vse zatiranje nove struje slovenske ljudske stranke ne more spraviti iz sveta dejstva, da je nova struja v rokah vodnikov, kakršne je imela slovenska ljudska stranka; osebe in imena so druga, kjer pa hoče voditi politiko in gospodarstvo duhovnik, ni mogoče demokratično ljudsko načelo. Stroga cerkvena organizacija in odvisnost duhovnika od njegovih višjih glavarjev izključuje vsako ljudovlado, izključuje vsako svobodno politično, kulturno in gospodarsko gibanje. Čim bolj poudarjajo katoliško načelo, tem tesneje so vezani na voljo ene same osebe.

Vsi avstrijski deželni zbori, odkar so ustanovljeni, od leta 1862 naprej, nam ne kažejo nič drugega, nego hude boje za prvenstvo enega naroda nad drugim, za prvenstvo duhovščine v zvezi s fevdalnimi baroni nad drugimi stanovi. Dolga 50letna doba ne predstavlja drugega, kakor razmetavanje deželnih doklad, kupčenja ogromnega dolga, ne da bi od tega ljudstvo imelo količkar koristi. Kar se potroši, gre za deželno uradništvo, za deželne dolgove in za naprave, ki koristijo velikemu posestvu, veliki trgovini in veliki industriji. Delavec in poljedelec sta povsod zapuščenata in zanemarjena. Le kadar gre za glasove, takrat ga vabijo na volišče in takrat se vse spominja demokracije.

Slovenska delavska socialna demokratična stranka zastopa že po svojem imenu izključno demokratično načelo. Stranko je ustanovilo delavstvo in stranka zagovarja interese onih slojev, ki z delom lastnih rok preživljajo sebe in družino, obenem pa ustvarjajo bogastvo sveta, plačujejo pretežno del davčin na užitini, stanarini in carini.

Delavski socialno demokratični stranki sta vera in narodnost kulturni vprašanji. Kakor priznava vsakemu posamezniku polno ravnopravnost, polno politično in versko svobodo, tako tudi zahteva za vsako narodnost enake kulturne, gospodarske in politične pravice. Zato izklju-

čuje boj za te točke ter zahteva, da imajo deželni zbori upravljati gospodarske zadeve, ne v korist imovitih slojev, ampak v pretežno korist delavcev in poljedelcev. Kamor pogledamo na deželne zборе, vidimo strahovanje šibkejših narodnosti po močnejši. Edino socialno demokratična stranka priznava vsaki narodnosti enake pravice. Po teh načelih morajo zastopniki socialno demokratične stranke glasovati za deželni šolski zalog, za bolniško in ubožniško oskrbovanje, za ureditev zdravstva, dobavo pitne vode, prometna sredstva in vse naprave v splošno javno korist iz skupnih deželnih dohodkov.

V našem deželnem zboru stoji 14 slovenskim poslancem nasproti 15 italijanskih poslancev. Temeljna zapreka plodnemu delu je boj med Italijani in Slovenci, med klerikalci in liberalci. Splošna kurija ima voliti na slovenski strani 3, na laški strani 3 poslance. Ako ljudstvo izvoli teh 6 poslancev splošne kurije iz vrst socialne demokracije, potem bo teh 6 glasov v deželnem zboru odločalo tako, da ne more biti nobenega potezanja več, ne za premoč ene ali druge narodne stranke, ne klerikalne, ne liberalne. Teh 6 poslancev mora glasovati za polno enakopravnost, glede narodnosti, za napravo narodnih šol povsod, kjer so dani zakoniti predpogoji za vzdrževanje ljudskega šolstva iz deželnega zalog. V vstopom socialne demokracije v deželni zbor bo šele omogočeno razumno gospodarsko delo.

Četudi se je nova klerikalna struja polastila glavnih točk gospodarskega programa socialne demokracije, da privabi ljudstvo nase, bo nje plodno delo v deželnem zboru izključeno zaradi neplodnega boja med klerikalci in liberalci, katero se po načelu te stranke mora zanešiti v deželni zbor. Prememba bo le ena, da namesto samovladarja dr. A. Gregorčiča pride samovladar dr. Anton Breclj.

Deželni zbori so na sebi zastarela, reakcionarna naprava, ki je proti ljudskemu interesu. Vsaki močni državi mora zadoščati enoten parlament po splošni volilni pravici in dobro urejene samoupravne občine. Dokler ljudstvo tega ne doseže, bo plačevalo poleg državnih davkov še deželne doklade, cestne doklade, cerkvene doklade, šolske doklade itd. itd. Deželni zbori predstavljajo danes le cepljenje gospodarske in kulturne moči. Zato mora biti cilj vsakega ljudskega zastopnika, da se deželni zbori odpravijo, ustvarijo krepke občine in krepek parlament, vse po splošni enaki volilni pravici, po kateri pride ljudstvo do odločilne moči. Dokler ljudstvo ne pride do večine zastopstva, mora stremeti, da se vsaj odstrani zloraba gospodarstva in narodnega boja po deželnih zborih. Dosedaj so gospodarili tam zastopniki veleposestev, trgov in mest, Delavec

i mali posestnik ni imel besede, zato je naravno, da so zastopniki imovitih slojev zagovarjali le svoje koristi. Radi tega bo prva zahteva v deželnem zboru, da se uvede splošna in enaka volilna pravica za deželni zbor. To je bojno geslo, s katerim stopijo zastopniki socialne demokracije v deželni zbor. Enake pravice vsem, proč z zlorabo deželnih doklad za posamezne stanove in v strankarske namene! Povzdiga samoupravne moči občin je druga zahteva socialne demokracije. Radi tega prememba občinskega volilnega reda po splošni in enaki volilni pravici. Kedar dobimo odločne občinske zastope, ki se bodo potožili za ljudsko korist in ne bodo sluge političnih in deželnih oblasti, takrat bo tudi šele mogoče določiti ljudske potrebe, staviti jih v prvo vrsto ter izločiti zlorabo davkov za privilegirane stanove. Vsi neredi pri cestnih odborih in okrajnih šolskih svetih danes izvirajo iz tega, ker se vodi v njih boj za podjetništvo in strahovanje učitelstva. Socialna demokracija se obrača zato na ljudskega učitelja, ki živi in dela med delavcem in poljedelcem. Zvezan je tako tesno z blagostanjem široke mase našega ljudstva z demokracijo, da ga lastni vitalni interes kliče za nositelja socializma, enakopravnosti in samouprave ljudstva.

Razkol klerikalne stranke in propad narodno napredne stranke mora ljudstvu odpreti oči, mora pokazati vso načelno laž gesla vere in narodnosti v političnih bojih. 14 let razjeda ta laž moč goriškega ljudstva. Ako mu novi, gnusni boj duhovnika proti duhovniku — pod geslom katoliške vere — ne odpre oči, potem je to ljudstvo vredno takega boja, potem politična in gospodarska gnoloba prihaja iz njega — ali pa je naš poljedelec še tako neuk in politično nezrel, da mora imeti pastirja s palico.

Zato proč izpod jarma duhovne in posvetne gospode!

Zato, delavec in poljedelec, združita se v socialno demokratični stranki!

Zatirano delavstvo je iz sebe to stranko ustvarilo, zato pride edino potem te stranke delavno ljudstvo do svobode in samouprave.

Podpisana deželna organizacija vabi vse samostojno misleče volilce, da oddajo pri volitvah v splošni kuriji dne 13. julija t. l. svoj glas kandidatom socialno demokratične stranke, ki so:

ANTON MOŽETIČ, prozni mojster v Gorici.
Dr. HENRIK TUMA, odvetnik v Gorici.
ANTON VERČON, trgovec in posestnik v Skrljah.

Izvrševalni odbor social. demokratične stranke v Gorici.

Berchtoldova slava.

Izza velikanskih »uspehov«, ki jih je žela Berchtoldova »Avstrija« na Balkanu, je hotel naš famozni minister zunanjih zadev zasukati črnorumeneno slavo malo na drugo stran, tako kakor zmaguje samozavesten igralec na šahu enkrat po eni, drugič po drugi metodi, vedno prepričan, da bo naposled nasprotniku zaklical svoj usodni »šah«.

Dolgo je operiral grof Berchtold s svojo znano ženialno spretnostjo ob Jadranskem morju, kjer je ustvarjal avtonomno Albanijo in strahoval grozno Črno goro. Zavistniki, brez katerih še ni delaval noben velikan, pravijo, da ni bila sreča v teh krajih popolnoma na njegovi strani, zakaj srce bi bilo bolj zadovoljno, če bi bil dobil Lovčev, za katerega bi bil nemara Črnogorcem celo prepustil Skader. S svojo al-

bansko politiko je že tudi Srbe nekoliko ozlovoljil; prijateljske vezi med Avstrijo in Srbijo se pa niso utrdele. Ali ker to najbrže ni bil njegov namen, je vsekakor prepričan, da ta neuspeh Avstrije ni njegov neuspeh. Tudi slavna Albanija takorekoč še ni ustanovljena, ker ji manjka razum imena vse, kar je potrebno za državo. Črnogledi pravijo celo, da bo ta Albanija nehvaležen otrok. Ali grof Berchtold se sedaj ne meni za Albanijo. Njegov vedno gibčni duh se ne more ustavljati na eni točki in čepeti na njej kakor kokoš nad jajci. Neprenehoma išče nova torišča, venomer je na delu za povečanje »avstrijske« slave.

Z zapadnega Balkana je grof Berchtold presnel težiče svojega takozvanega delovanja na vzhod. Tam, posebno v Bukareštu, smo bili že

Za resnico.

Roman.

Spisal Jožef Laichter.

(Dale.)

Kvapil je raztresen pogledal in je zardel. »Ta je pa lepa!« zasmejal se je Hanuš. »Torej o čem sem govoril? Glej, — ne veš. O tvojih sanjarijah, o tvojem jalovem navdušenju sem govoril.«

»Toda, kako pa, za Boga, brez navdušenja« oprjel se je Kvapil na poslednje besede, hoteč se izpametovati. »Tu sem izgubil navdušenje in zato sem sedaj...!«

»Kakšen?«

»Sploh...« je s težavo spravil Kvapil iz sebe.

»Nenavdušen? Reciva torej: nenavdušen in reciva tudi, da i jaz potrebujem navdušenja; toda vprašanje je, kaj smatram za navdušenje ti in kaj jaz.« skomiznil je Hanuš. »Da, to se vpraša Ladislav!« In v teh besedah se je skrivaj smisel: kaj ne razumeš, kak razloček je med nama, kako dote si ti, dočim sem jaz...?«

»Ti misliš, da je to navdušenje, če se izgubiš v meglah, a jaz, v faktih. In ako hočeš biti historik, boš moral konstatirati le fakta in zase časih dokaj neprijetna fakta. Pa tvoje stališče je že naprej napačno. Na vseučiliščih si šel samo iz čustvenih nagibov; zanimlje se največ za česko zgodovino in še za to le v toliko, kolikor je slavna. Če ti pa pove kaj nelepega, obračaš gla-

vo strani. Toda če hočem delati znanstveno, moram vreči vse postranske ozire v kot: domovino, narod — — skratka vse! Tako je, mili moj Ladislav!«

Kvapil je upiral pogled v svoj kozarec, ki ga je neprestano vrtel med prsti. Pritrjeval je v marsičem, a vendar ga je bolelo, ker je Hanuš sedaj, v zadnjem trenutku, naenkrat začel zanikljivo govoriti o tem, kar je njemu najdražje. Toda molčal je, ker se ni hotel v zadnjih hipih pravdati za stvar, katerega ju je časih razdvajala.

»Da, tista tvoja nesrečna, domoljubna občutljivost!« pokimal je Hanuš, kakor da ne vidi Kvapilove tuge. »Poglej, kam bi jaz prišel z občutljivostjo? Občutljivost,« je pristavil samosvestno, »je koren zlega, je znana češka napaka. Ubija tebe — ubija vsakega.«

»A domovine ne ljubiti — zastokal je Kvapil, »tega vendar ne morem. Niti ti ne moreš, daj!« —

»Ne moreš — ne moreš... zakaj? zamahnil je Hanuš z roko. »Ako ne morem, to je moja stvar.«

Kvapilu je šinila vročina v glavo. »Vse, le tole...«

»Glej... tu, tu imaš tisto prenapeto občutljivost!« je vzkliznil Hanuš. »Sicer pa imej svojo domovino — matičko Prago, saj te tja pošiljam; zoper to ne govorim, ampak proti oni prenapeti sentimentalnosti. Če pa jaz ne morem, je to moja stvar. Zato imam svoje pametne razloge. In povem ti: dobro se mi zdi, da sem prišel sem. Priznam, i mene je morda žalilo, ko sem slišal Dunajčane smešno govoriti o nas. Sedaj pa...?«

Ladislav, zdravo je, malo občutljivosti izgubiti. Saj če gledaš trezno čez meje, vidiš sam tisto ubogo životarjenje. Tam teka mal narodič okoli jame, katero si je pred smrtjo pokril in okrasil s pešičo zelene hoje. V jamo pa pade — pade. Kam naj bi stremil, kam se rinil v tem toku razbrzdane svetovne konkurence? Ali se ti ne zdi to, kakor igrača malih otrok? Saj se bodo zgodile velike stvari; kdor ima oči, lahko vidi in sluti. Vzburni se to od zdolaj, mogoče pa i od zgoraj. Samo ko bi vstal človek, kakor je bil pred stoletjem Rousseau! Kdo je tedaj zažgal slamo? Kdo je napisal contract social? Kdo je razkrojil družbo v nje atome? In ko bi se danes pokazal podoban duh, vrgele novo iskro v ta otep, ki leži pripravljen — vse bi vzplamtelo in nastal bi drug svet. Da, morda ne bode dolgo trajalo in cela Evropa se zjedini v jedno velikansko državo. Kako mesto bi mogli mi zavzemati tu — mi, siromašen narod? Na to bi rad dobil odgovor, Ladislav!«

Hanuš je utihnil. Mehko očitanje ga je zadelo na bolno stran. Razgrela ga je. »Ali moreš kaj ugovarjati?« so vpraševale sedaj njegove oči, trdno uprte v lica tovariša, na katerih je sijala zmedenost, negotovost, zadrega.

Kvapil je vzdihnil. Toda sedaj ni mogel več ubogljivo molčati. In on se je moral razgovoriti. Govorica je izgubila čisto svoj šaljivi značaj in se zresnila.

IV.

A Kvapilu ni prišlo na misel vprašati, kako je Rousseau razložil družbo na atome in na

kakšne atome; njemu ni bilo do tega (in tega tudi ni znal), da bi ujel v besedi Hanuša, katerega je v sličnih stvareh smatral za preveč doslednega in nezmotljivega: le njegovo srce se je hotelo opravičiti in v poslednjem trenutku še enkrat potožiti, kaj in kako čuti in v čem živi.

»Pomisli, Peter,« je začel, plašno in tesno zasledujoč vtisek svojih besedi na Hanuševem lici, »pomisli, da bi moral obupati, ko bi odhajal od tod brez nade in ljubezni. Čemu bi pa neki bil na svetu? Saj bi niti ne bilo vredno, da bi živel! Ako živim, moram vendar živeti za nekoga ali za nekaj, kar je vredno mojega življenja — za nekaj višjega, za neki resnični ideal in ne le za fakta!«

Hanuš se je glasno zasmejal. Kvapila je zalila rdečica. Bolestno so se zgenile njegove ustnice; zadnje besede so takorekoč obtičale na njih.

»No, dalje — le dalje,« vzpodbujal je Hanuš, »bodi jasno med nama!«

»Zakaj se mi pa smejiš?« je tožil Kvapil žalno, otožno. »Vedno se mi tako smejiš. Jedva izpregovorim in že — —«

»Kaj, še zasmejati se ne smem?« se je branil Hanuš. Toda utihnil je in videti je bilo, da je razumel.

Kvapil je v tem povedil oči in govoril bolj zase z naglasom, v katerem se je tresel zatajen, prepričevalen vzdihljaj:

»Niti ne veš, kako zaboli kaj tacega.«

»Kaj — kaj zaboli?«
(Dale prih.)

chelm, Pohl, Hackl in Kovanda, v tarifno komisijo: Mayer (za nižjo Avstrijo iz Dunaja) Steinriegel (za alpske dežele iz Celovca) Neumann in Fischer za Češko, Putzke, Kovanda, Chobot (za Moravsko, Slezijo in Galicijo), Brumlik (Trst) in A. Kristan (Ljubljana) za vse ostale kraje.

Za zveznega načelnika je bil izvoljen zopet sodrug dr. K. Renner, v kontrolo Suchanek, Jenik, Tobola, Neumayer.

Posl. sodrug Avg. Forstner, predsednik

zveze transportnih delavcev, je vprašal načelnika zveze, ali se je že kaj bavilo s tem, kako bi se zavarovali uslužbenci kons. društev za stara leta in onemoglost. Odgovarjal mu je dr. Karpeles, ki je naznanil, da bo dolžnost nove zavarovalnice tudi v tem pogledu nekaj pozitivnega storiti.

Na predlog s. V. Pittonija se bo vršil drugo leto občni zbor v Trstu. O pomenu zbora pa prihodnjič.

A. K.

Druga vojna na Balkanu.

Gotovo je, da imajo Srbi in Bolgari strašne izgube. Jasnosti o položaju vpricho neodkritosrčnih vesti še ni. Za Bolgare se je situacija vsekakor zboljšala, ne more se pa presoditi, če je ta preobrat odločilen. Nekoliko glasov o stvari je vendar že slišati.

SRBSKE VESTI.

Belgrad, 8. Uradno javljajo, da so srbske čete zasedle mesto Kočano in ves kraj do Bregalnice po litem boju z Bolgari, ki se umikajo proti Sefu. Srbske čete jih zasledujejo.

Belgrad, 8. Tukaj priznavajo, da so Bolgari dosegli velike uspehe proti timoški diviziji. Toda pozneje se je Srbom posrečilo vnovič osvojiti Krvolok in s tem razveljaviti bolgarski uspeh.

Belgrad, 8. V nedeljo in včeraj so bili hudi boji med dvema srbskima in eno bolgarsko divizijo pri Velesu. Bolgari so prišli od dveh strani v ogenj in so izgubili 1600 mož. Ostanek se je umaknil.

Belgrad, 8. Vojno ministrstvo javlja, da ni bilo včeraj med Pirotom in Dragomanovim sedlom nobenega boja. V Belgrad so pripeljali že 8000 ranjenih.

BOLGARSKE VESTI.

Sofija, 8. Bolgarski armadi se je posrečilo ločiti grško armado od srbske. Boji pri Zajecaru in Pirotu se nadaljujejo. Izgube so na obeh straneh velikanske. Bolgarska armada se pripravlja, da obkoli Piroto. Desno krilo pri Pirotu so Srbi v nedeljo potisnili nazaj, levo se pa trdno drži.

Sofija, 8. Srbski maskoti na Kočano so definitivno odbiti. Položaj bolgarske armade v Macedoniji se je znatno zboljšal.

Sofija, 8. Ponoči od nedelje na ponedeljek so bolgarske čete odbile slabe srbske oddelke in vstopile v Vranjo. Tam so zavzeli etapno postajo, vpleni veliko strelivo in živili in odkorakali dalje v smeri Bojanovci-Morava.

Sofija, 8. Po poročilih generalnega štaba upa bolgarska vlada, da pade odločitev na obeh glavnih bojiščih do konca tega tedna.

Sofija, 8. General Ivanov se zaradi številne grške premoči polagoma umika proti severu. Ker je moral oddati čete svojega desnega krila severni armadi, se mora za sedaj omejiti na defenzivo. Z vzhodnim krilom in centrom se umika na Belašico Planino, kjer daje zemljišče ugodne obrambne pozicije.

GRŠKE VESTI.

Atene, 8. Ena grška divizija je vrgla Bolgare, ki so se ji hoteli s 1500 možmi ustavljati, na Janskih višavah in jih poglata v beg. Bolgari so imeli velikanske izgube. Pustili so mnogo orožja, municije in živeža na bojišču. (Grške vesti govore ves čas v takem tonu o zmagah, o večnem begu Bolgarov in o uničenju njihovih čet, da človek že ne razume, odkod jemljejo še sovražnika za nove boje. Izmed vseh vesti z bojišča zaslužijo grške najmanj vere.)

Atene, 8. Po tridnevnih krvavih in ljutih bojih se je zaključila bitka na celi črti od Ardanskega jezera do Nigrite s sijajno popolno zmago grškega orožja. Sovražnik se umika; njegove čete so uničene. (Kakor da pripoveduje stari Odisej: Grki so uničili Bolgare, potem so pa Bolgari hitro od mrtvih vstali, da so mogli zbežati.)

PETDESETTISOČ ŽRTEV!

Belgrad, 8. V vojaških krogih cenijo doslej število mrtvih in ranjenih na obeh straneh na petdesettisoč. (Lumpi, ki zagovarjajo to trikrat proketo vojno in dajejo brezvestnim šovinističnim hulaščem potuho, se pa še repenčijo, ako jim stopi človek na kurja očesa! Ta zalega gobezda v imenu nekakšnega slovanstva. Tisoče in tisoče pobitih bratov bo pa nadomestila nemara s svojim slovanskim gobcem!) Privatne vesti govore o katastrofi timoške divizije in pravijo, da je tudi moravska divizija v kritičnem položaju. Ker ni uradnih poročil, imajo fantastične vesti tem ugodnejša tla. Pravijo, da se je v Macedoniji, kjer so Srbi odšli na bojišča, bati revolucije. Pogoste ministrske seje, o katerih ni nobenih poročil in konfiskacije časopisov vzemirajo javno mnenje. Število ranjenecv, ki prihajajo v Belgrad po železnici in po ladjah, se silno množi. Že sedaj primanjkuje prostora, zdravnikov in zdravilnih sredstev. Kjer so postelje, težita po dva ranjenca v eni postelji, mnogo jih mora ležati na tleh. Danes ho gledališče urejeno za bolnišnico. (Vojna na korist naroda, kajne da? Pa žene? Pa otroci?)

TOŠEV ODPOTOVAL.

Belgrad, 8. Bolgarski poslanik Tošev je včeraj z vsem poslaniškim osebjem odpotoval v Zemun. Nocoj odpotuje v Sofijo. S tem so diplomatske zveze tudi formalno prekinjene. Ru-

ski poslanik Hartvig je spremlj Toševa na ladjo. Tudi belgijski in avstrijski poslanik sta se prišla posloviti.

SPRAVLJIVI GLASOVI.

Belgrad, 8. »Samouprava« svari pred pretiranimi poročili o srbskih zmagah. V posebnem članku naglašja, da je Pašić tudi sedaj pripravljen na spravo z Bolgarsko.

Sofija, 8. Poluradni »Echo de Bulgarie« poziva velesile, naj vplivajo na Srbijo, da ustavi sovražnost in tako pripravijo pot za rusko razsodišče.

RUSIJA NE MOBILIZIRA.

Peterburg, 8. Vesti, da mobilizira Rusija za poizkus, so neresnične. Rusija globoko obžaluje vojno na Balkanu, ne misli pa na nobeno aktivno vmešavanje.

DUNAJ IN PETERBURG.

Dunaj, 8. V tukajšnjih diplomatskih krogih so zelo razdraženi proti ruski diplomaciji, kateri očitajo, da na eni strani podpira rumunske zahteve, na drugi pa nagovarja Bolgarsko, naj jih odkloni. Tej intrigi pripisujejo, da avstrijsko posredovanje nima uspeha. (Zdi se nam, da si dunajska in peterburška diplomacija nimata veliko očitati.)

Zadnje vesti.

ŠEF GENERALNEGA ŠTABA PRI CESARJU.

Dunaj, 8. Šef generalnega štaba baron Conrad bo v najkrajšem času odpotoval v Išli k cesarju. Cesar ga bo sprejel na avdienci, kjer mu bo poročal Hötzenedorf o vojnih dogodkih na Balkanu.

KRIZA NA ČEŠKEM.

Dunaj, 8. Ker vse stranke na Češkem odklanjajo deželno upravno komisijo, bo vlada sklicala v avgustu deželni zbor na kratko zasedanje. Stranke se bodo morale vnaprej zediniti za program tega zasedanja.

Dunaj, 8. Češki namestnik grof Thun je prišel na Dunaj in imel daljšo konferenco z ministrskim predsednikom.

DOPUSTI OB ČASU ŽETVE.

Budimpešta, 8. Deželnoobrambni minister naznanja, da dobi moštvo skupne armade in honvedsko moštvo tri tedne dopusta ob času žetve. Vojaštvo, ki je v Bosni, Hercegovini in Dalmaciji, ne dobi dopusta.

MINISTRSKA KONFERENCA V BUDIMPEŠTI.

Budimpešta, 7. V soboto je bila daljša ministrska konferenca pod predsedstvom grofa Tisze. Na konferenci so razpravljali o gospodarskih in trgovsko političnih vprašanjih, ki so v zvezi z novim položajem na Balkanu. Tisza se je v ponedeljek odpeljal na Dunaj in je najbrže poročal o tej konferenci. Drugi trdijo, da je potovanje grofa Tisze na Dunaj v zvezi z najnovejšimi dogodki zunanje politike.

UMOR IN SAMOMOR.

Dunaj, 7. 42letni Henrik Stumm iz oskrbovalnice v Lainzu je včeraj popoldne na centralnem pokopališču ustrelil svojo 52letno ženo v usta. Bila je takoj mrtva. Nato je ustrelil še sebe in sicer tudi v usta.

USODEPOLNA SALA.

Dunaj, 7. 40letni sluga »Parkkluba« Franc Weiß se je splazil ponoči v telovadnico kluba in hotel strašiti slugo telovadnice Stromerja. Stromer je mislil, da se mu približuje v temi zločinec in je zato večkrat ustrelil iz revolverja. Weiß se je zgrudil mrtev, zadet v prsa.

ARETIRAN USLUŽBENEC KRUPPOVE TVRDKE.

Kelmorajn, 7. Tukaj so aretirali pomožnega risarja Kruppove tvrdke iz Essena Rudovskya. Rudovsky je pobegnil iz Essena in sumili so ga, da je morda Rudovsky izdal načrte orožja, ki ga izdelujejo v Kruppovih tovarnah. Iz Essena javljajo, da Rudovsky ni mogel izdati načrtov, ker ni imel prilike, da bi se seznanil z njimi.

NESREČA NA REKI.

Berlin, 7. Včeraj je na reki Haveli ponesrečil knjižni revizor Oskar Stoehr iz Berlina

z ženo in sinom. Hotel je z malo jadrnico podjadrati po Haveli in Labi iz Berlina do Hamburga. Blizu Ratenova je veter vrgel čoln proti nekemu jezcu. Čoln se je prevrnil in vsi trije so utonili.

NESREČA V GORAH.

Dunaj, 7. Na visokem stolpu na Velikem Snežniku je včeraj dr. Ingrowitz z Dunaja ponesrečil. Padel je 200 metrov globoko in se ubil. Truplo so prenesli v dolino.

STAVKA DELAVCEV V LUKAH.

Milan, 8. Glavni odbor zveze italijanskih delavcev v lukah v Savoni je sklenil, da se razširi bojkot ladij »Societa nazionale« na vse italijanske luke. Zveza italijanskih posestnikov ladij preti, da bo izprla vse delavce po ladjah. Nato odgovarja zveza italijanskih ladjinih delavcev, da bo proklamirala sprošno stavko po vsej Italiji. V Genuo je dospelo včeraj 250 karabinjerjev v pomoč policiji.

ZID SE JE PORUŠIL.

Peterburg, 7. V hiši mestnega zastopstva, v kateri je tudi več klubovih lokalov in skladišč, se je zrušil pročeln zid. Mnogo oseb je ranjenih in ubitih.

Odgovorni urednik Fran Bartl.

Izdaja in zalaga založba »Zarje«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Mizarska delavnica na Bledu

z različnimi najnovejšimi stroji, 8 konjskih sil vodne moči, 8 minut od postaje se pod ugodnimi pogoji proda ali da v najem.

Hiša s 4 stanovanji, razgled na jezero, se ceneno proda. Vsa pojasnila daje IVAN RUS, trgovec na Bledu

Naročajte se na Zarjo!

Naznanilo in priporočilo.

Vljudno naznanjava slav, občinstvu, da sva prevzela staroznano gostilno

restavracijo pri Bobenčku na Glincah.

Naša dolgoletna praksa v gostilniški stroki zagotavlja, da bova postregla vedno z pristnim vinom ter svežim pivom iz delniške pivovarne Žalec-Laški trg in tudi z dobro kuhinjo in bodo vedno na razpolago mrzla in gorka jedila.

Za mnogobrojni obisk se priporočava

F. M. Balija.

Velika in moderno urejena knjigoveznica Ivan Jakopič

v Ljubljani, Filipov dvorec, poleg Frančiškanskega mostu, za vodo

se priporoča slav, občinstvu za izdelovanje vsakovrstnih knjigoveških del, cenj, gosp. trgovcem za izdelovanje vzorčnih kartonov, komisijskih knjig za potovalce po tvisniških cenah in slav, uradom za trpežno in močno vezanje protokolov. — Izvirne platnice za vsakovrstne slovanske knjige, vezanje knjig za bralna društva, čitalnice in knjižnice po nizki ceni. — Tiskanje pogrebnih in druztenih znakov s krasnimi modernimi črkami.

Postrežba točna, delo solidno.

Moderni klobuki za gospode trdi in mehki, najnovejših oblik in barv, **slamniki**, čepice, vse v nedvomljivo največji izbiri in najboljši kakovosti iz prvih svetovnih tvornic po zelo skromnih stalnih cenah z 10% popustom v

Modni in športni trgovini
P. Magdić, Ljubljana, nasproti glavne pošte.

SLAVIJA

GENERALNI ZASTOP „SLAVIJE“ VZAJEMNO ZAVAROVALNE BANKE V LJUBLJANI.

VZAJEMNO ZAVAROVALNA BANKA V PRAGI,

pogodbe, posebno za življenje in proti požaru le pri njej. — BANKA „SLAVIJA“ ima posebno ugodne pogoje in prikladne načine za zavarovanje življenja. Njeni tarifi za preskrbljenost za starost, za slučaj smrti roditeljev, za doto otrokom, so najcenejši. Ona razdeljuje ves čist dobiček svojim članom. Življenske police banke „Slavije“ so neizpodbite in nezapadle. Gmočno podpira banka „Slavija“ narodna društva in organizacije, prispeva k narodnim dobrodelnim namenom in stremi za izboljšanjem in osamosvojitvijo narodnega gospodarstva. Ogromni rezervni fond na K 58 milijonov jamčijo za popolno varnost. Čistega dobička je do sedaj izplačala svojim članom življenskega oddelka K 2,733,740-70 Kapitalij in škod pa je do sedaj izplačala K 123,257,695 77. Vsa pojasnila daje ter cenike in razkazila razpošilja drage volje in poštne prosto

Delavske konsumne zadruge za Trst, Istro in Furlanijo v Trstu

(registrovana zadruga z omejenim jamstvom)

Vsed velikega dohoda blaga v

skladišče za oblačila

ulica Raffineria šte. 3

so štirje oddelki:

konfekcija - manufaktura

== pokrivala - obuvala ==

popolnoma oskrbljeni z zadnjimi novostmi za nastopajočo

pomladansko in letno sezono.

Cene:

Konfekcijski oddelk:

	meter od	do
Otove obleke za moške iz najmodernejšega blaga	K 22 80	naprej
Otove obleke za dečke	18 50	
Otove obleke za dečke s kratkimi hlačami	12—	
Kostumi za otroke	6—	K 15—
Povrtniki in raglani za moške	28—	50—
Moške obleke iz platna	14 50	naprej
Obleke za dečke	9—	
Kostumi za otroke	4 40	

Sacco Alpagas črni, modri in sivi v veliki izbiri.

Obleke po meri:

Izgotovljene v lastni krojačnici po najnovejših vzorcih in v najfinem rezu ter natančno izdelane.

Moške obleke šviota	K 48—	naprej
Moške obleke iz počasne volne	52 50	
Moške obleke iz počasne volne, modre	48—	
Moške obleke iz črnega prikrta itd.	55 50	
Povrtniki in raglani za moške	55—	

Oddelk manufaktur:

Veljeno blago za ženske obleke:	meter od	do
Šviot modri in barvani	K 2—	K 4 50
Drap de Dame	2 10	3 50
Gross de Coth	4 50	7—
Alpaca (tister)	2 20	4—
Popelino, v barvah in črni	2 20	3 40
Voile iz volne	1 28	1 60
Mousseline, gladki in risani	2—	3 50

Svilnato blago:

	meter od	do
Ponges v barvah	K 1 10	K 1 50
Duchesse za bluze	2 20	3—
Svile in mousseline v izpreminjavalnih barvah	1 60	3 30
Svile za podloge v barvah	1 60	2 20
Topelin-Eolienne	5 20	6—
Duchesse Brillant, gladki	3—	naprej
Svila liberty, črtana	2 40	
Taffetas visoki za krila	2 80	K 4—
Croise iz svile v izpreminjavalnih barvah	3 80	naprej
Taffetas črtan (novost za bluze)	2 80	K 4—

Blago iz platna:

	meter od	do
Panama, beli in barvani	K —96	K 1 00
Etamine, barvan (visokost 120 cm)	2—	
Marquesette iz črne volne	4—	
Eponge, beli in barvani	3—	
Voile iz bombaža	—52	—70
Brillant, beli in barvani	—72	
Brillant prozorni	1 20	
Tercalle v najlepših risbah	—52	—90
Batiste gladki in risani	—80	
Liberty za bluze	1 10	1 20
Serpe iz platna in šali (fantasie)	4 50	9—
Serpe iz barvane garze	3 50	5—

Cipke za bluze in okraske 1— 6—
Vrhutega se izdelujejo ženske obleke 36— naprej

Oddelk pokrival:

	komad od	do
Mornarske kape iz slame za dečke	K 1 50	K 9 20
Slamniki garnirani za otroke in dečke, zadnji vzorec	3—	11—
Veslarske kape iz slame za dečke in moške	2—	naprej
Slamniki, katere se lahko zvije v različnih oblikah	2—	
Slamniki, panama za moške	15—	K 40—
Klobuki iz platna za moške in dečke	1 50	naprej
Klobuki iz platna, garnirani za otroke in dečke	3 90	naprej
Kape iz sukna in iz platna za dečke	—80	3—
Mornarske iz platna, bele in naravne, za oprati	1 30	naprej
Kape iz platna in svile za moške	1—	5—
Burski klobuki iz kože in platna za dečke	1—	6—
Klobuki iz klobučevine letni od prvih italijanskih tovarn	3—	9—
Klobuki trdi (katranirani) od 1. zadruge klobučarjev na Dunaju	4 60	10 50
Specialiteta trdi klobukov angleških in francoskih	—	11 50
Dežniki iz pavlove za moške in ženske	2 80	4—
Dežniki iz polžide	4 80	8—
Dežniki iz žide	9—	12—
Dežniki-palice za moške	11 80	11 40 15—
Palice za izprehod	—80	naprej

Oddelk obuval:

Specialiteta ameriških obuval iz ševron in boks kalp.	par od	do
Čevlji „Derby“ za moške	K 11 90	K 15—
Čevlji z gumbi, krasni	13—	16—
Čevlji „Triumph“	12 80	15 80
Čevlji z elastičnimi stranicama	8 70	13—
Ženski čevlji ameriške in francoske forme.		
Ženski čevlji „Oscarina“	K 10 40	K 13—
Ženski čevlji „Chevreux“	10—	15 80
Ženski čevlji „Chevrette“	9 80	12—
Čevlji za dečke v vseh oblikah:		
Čevlji „Derby“ z gumbi, „Triumph“ itd.	K 7—	K 11—
Čevlji za otroke	1 20	5—
Čevlji, nizki ameriški, črni in barvani za dečke in moške	11 30	16—
Čevlji nizki za ženske, črni in barvani iz Chevreux-a in Oscarie:		
Čevlji nizki za ženske, „Derby“	par od	do
Čevlji nizki za ženske z gumbi	K 9—	K 14—
Čevlji nizki za ženske, odprti	9 20	15 80
Obuvala za otroke — čevlji fantazija, v barvah in beli — sandali — čevlji iz platna itd.	7 40	11 70

Skladišče za oblačila je odprto ob delavnikih od 8. zjutraj do 1. popoldne in od 3. do 7. zvečer: ob praznikih od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Ravnateljstvo.

